

Otrreiz pārstrādājamo iepakojuma izplatība Latvijā. Distribution of recyclable packaging in Latvia.

Elīna Feldmane, Marketings un tirdzniecības vadība, TVL2D1, elinafeldmane19@gmail.com

Abstract: *I choose to analyse the distribution of recyclable packaging in Latvia. I will also try to find out how much packaging is recycled and whether people themselves try to recycle and protect the environment with techniques such as putting the packaging in the right waste container.*

Aim - To study the popularity of reusable packaging in Latvia among people.

Tasks:

- 1. To analyse the analysis of research theory*
- 2. Describe the situation*
- 3. Summarize the results of the research*

Atslēgas vārdi: Pārstrāde, vide, iepakojums, Recycling, packaging, environment

Ievads

Arvien populārāks paliek otrreiz lietojamie pārtikas preces iepakojumi. Kā arī pasaulē arvien vairāk ir dzirdami vārdi saudzēsim vide, saudzēt vidi nozīmē ikdienā nelietot tik daudz plastmasu vai jeb kādu citu iepakojumu, materiālu, kas saudzētu vide.

Es izvēlējos analizēt vai Latvijā pārstrādā otrreiz pārstrādājamus iepakojumus. Kā arī centīšos noskaidrot, cik daudz tiek pārstrādāts iepakojums un vai cilvēki paši cenšas pārstrādāt un saudzēt vidi ar paņēmieniem kā iepakojuma nodošana pareizajā atkritumu konteinerī.

Mērķis- Izpētīt Latvijas otrreiz lietojamo iepakojumu popularitāti cilvēku vidū.

Uzdevumi:

1. Analizēt pētījuma teorijas analīzi
2. Raksturot situāciju
3. Apkopot pētījuma rezultātus

1. Kas ir pārstrāde

Pārstrāde ir process, kur materiālus savāc apstrādā, kas ir izmesti atkritumu tvertnē, un tos pārvērš par jauniem produktiem.

Cilvēki vairāk sāk domāt par pārstrādi vai to kā sargāt vide un vides piesārņojumu. Pārstrādāt plastmasu vai jebkādu citu materiālu ir viegli, ja pats to vēlas. Latvijā ir izvietoti konteineri, kur var izmest gan stiklu, gan papīru/kartonu un plastmasu. Ja cilvēks vēlas šķirot un izmest atkritumus, lai varētu pārstrādāt, tad iesaku izmantot šos te konteinerus, kurus pēc tam iztīra un ved uz vietām, kur var pārstrādāt šos materiālus.

Plusi iepakojumu pārstrādei:

- Ietaupa enerģiju;
- Novērš piesārņojumu;
- Saglabā dabas resursus kā koksni, ūdeni un minerālus.
- Samazina atkrituma poligonus.

Pārstrāde ietver trīs nozīmīgus soļus:

1. Savākšanu un apstrāde
2. Ražošana
3. Jaunu produktu iegāde, kas izgatavoti no pārstrādājamiem materiāliem.

Kā noteikt, ka produkta iepakojums ir pārstrādājams vai pārstrādāts?

Parasti uz iepakojuma ir receklēšanas zīme, kas ir ražotas no otrreizējās pārstrādes materiāla.

Att. 1 Pārstrādes simbols (google.com)

Šī zīme citās valstīs var atšķirties, bet attēlā redzamā zīme ir tieši visā Latvijas teritorijā izmantota. Šī zīme var parādīt, kāds ir iepakojuma veids, kā arī pārstrādājamo veidu ar speciālu ciparu kodu.

Kā jau pirmīt minēju, Latvijas pilsētās ir izvietoti speciālas atkrituma tvertnes, lai cilvēki varētu izmest iepakojumus, kurus pēc tam var pārstrādāt.

Att. 2 Atkrituma konteineri (google.lv)

Šādās krāsās Latvijā ir izvietoti atkrituma tvertes, kurās pēc attiecošās krāsas var mest konkrēto iepakojumu.

Lai izpētītu vairāk par šo tēmu, kas ir pārstrāde un kā saudzīgāk videi visus materiālus pārstrādāt es izlasīju dažus zinātniskos rakstu par šo tēmu.

Rakstā, kuru es lasīju bija par to kā pašu pirmo savu vietu, kur dzīvojat padarīt zaļāku. Kā pirmo ko rakstā ieteica ir pirkt produktus lielākā iepakojumā, jo lielākā iepakojumā ir vairāk produktus un ne tik bieži būs jābrauc uz veikalu pakaļ produktiem, ko izmantojat bieži un jūsu mājas nebūs daudz piena pakas, ja pirsiet lielo iepakojumu. Kad ejat uz veikalu, ņemat līdzi savu auduma maisiņu, nevis plastikāta. Kā arī kad ejat uz veikalu, paskatāties, simbolu, kas ir aukstāk parādīts, un izvēlaties to produktu kam ir pārstrādes zīme. Ja šos soļus darīsiet pasaule pa maziņam kļūs zaļāka un ne tik piesārņota.

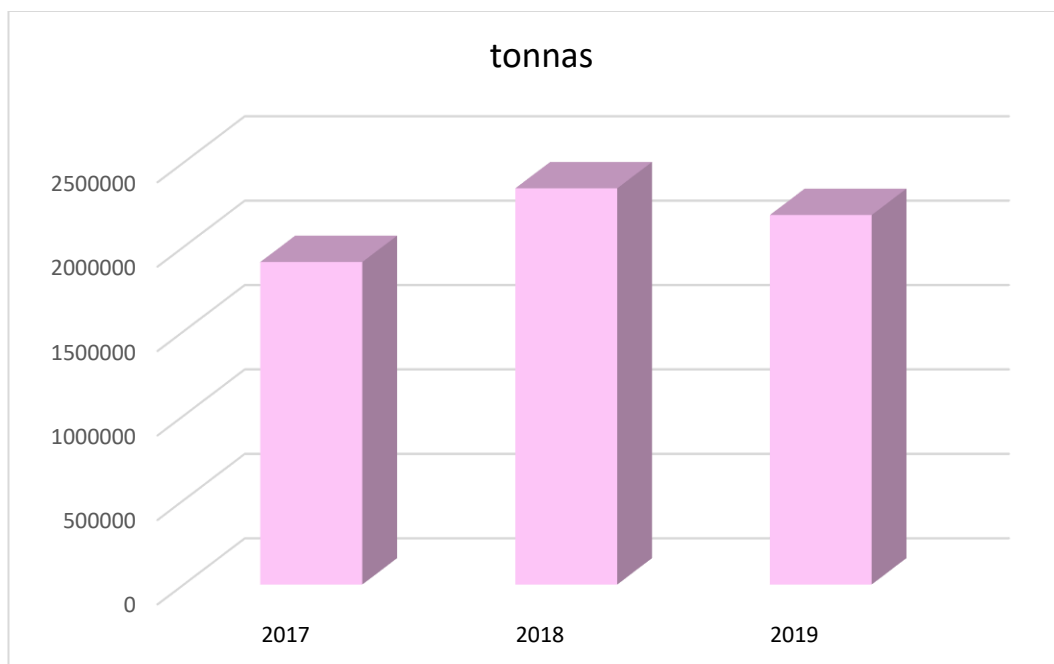
Ir dažāda veida materiāli, kurus var pārstrādāt kā piemēram, stiklu pārstrādāt var vainu jaunā burkā, vai jaunā glāzē, ko ikdienā mēs visi izmantojam.

Otrajā raksta ir par tieši plastmasa iepakojumu un tikai 2% no Amerikas plastmasa iepakojumiem ir pārstrādājami, kas ir mazs procentu skaists salīdzinot ar to ka 15% no papīra, stikla un metāla iepakojuma ir pārstrādājami. Amerikā maz kompānijas izmanto pārstrādāto plastmasu, bet dažās kompānijas izmanto metodi, kad izveido vairāku slāņu plastmasu, kur daži slāņi ir pārstrādājami un daži nav, lai pudeles izskatu nesabojātu. Amerikas Plastmasa rūpniecības biedrība ir izveidojusi kodu. Līdz šim pazīstamās bultiņas, kas seko viena otrai ap trijstūri un kurām ir pievienoti cipari un burti. Seši no tiem apzīmē visizplatītākos konteineru sveķus, bet septītais - jauktos atkritumus, ieskaitot citus plastmasas, sakausējumus un daudzu slāņu

izstrādājumus. Amerikā, lai labāk saprastu kurus iepakojumus var pārstrādāt kods palīdz mašīnai kura, ja kods nav vai neatbilst prasībām automātiski izņem no pārstrādājamā ceļa procesa. Pudeles, kuras nevar pārstrādāt notīra un pēc koda nosaka kādas vielas ir plastmasā un tad pārstrādā attiecošajos nosacījumos. Šādas tehnikas, ja ieviestu visā pasaulē būtu liels plus, jo ietaupītu laiku un būtu tīrāka vide. Un saprastu labāk kā šādus iepakojumus labāk pārstrādāt un iespējams samazinās laiku pārstrādātājiem.

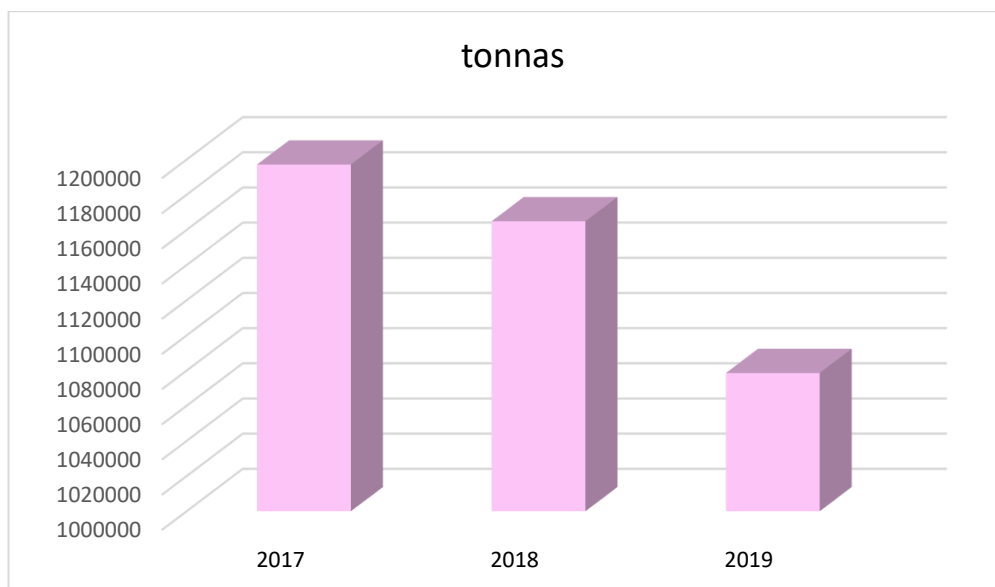
Cilvēkiem vajadzētu sākt domāt par vides aizsardzību un vajadzētu izvēlēties produktus, kam iepakojums ir otrreiz pārstrādājams. Vai iet uz veikalu ar savu auduma maisiņu, nevis ņemt veikalā plastmasas maisiņu.

2. Situācijas analīze

3.att. Sadzīves atkritumu savāktais daudzums.(www.csb.gov.lv)

Šajā statistikā var redzēt savākto atkrituma daudzums par iepriekšējiem trim gadiem. Pat lielākais daudzums, kas ir savākti ir 2018.gadā teju 2,4 milj. tonnas, kas ir labs rādītājs, ja paskatās uz 2017. gadu, kad savāca gandrīz 2 milj. tonnu atkritumu.

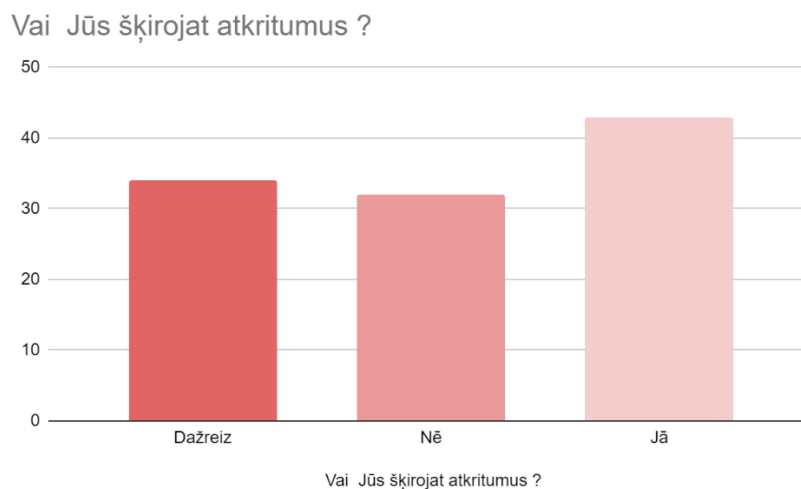
4.att. Sadzīves atkritumu pārstrādes daudzums (www.csb.gov.lv)

Šinī grafikā ir attēlots par cik daudz ir pārstrādāti atkritumi. Vislielākais pārstrādātais atkrituma daudzums ir 2017. gadā, kas ir labi, jo savāktie atkritumi ir gandrīz 2milj. tonnas bet pārstrādāti ir 1.1 milj. tonnas, kas ir vairāk par pusi un liecina uz to, kad pārstrādātie atkritumi bija vairāk. Bet interesanti ir tas, ka ar katru gadu skatoties uz grafiku pārstrāde krītas, bet atkrituma savākšana palielinās.

Pēc šiem datiem autore secināja, ka viss lielāka atkrituma pārstrāde notika 2017. gadā, taču pēc šī gada, viss saruka mazāk, kaut gan visi runāja par to, ka jāsaudzē vide un jāšķiro atkritumi. Kā arī ar katru gadu palielinās atkritumi, kas nesaudzē vidi, bet pasliktina situāciju par tīrāku vidi.

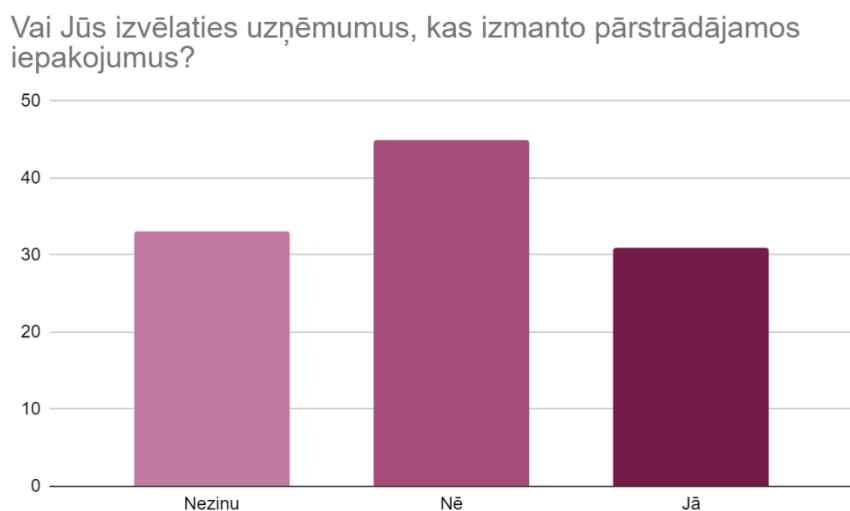
3. Aptaujas rezultātu apkopojums

Lai veiktu pētījuma daļu, es izveidoju aptauju, kur 110 cilvēki atbildēja uz jautājumiem par otrreizējiem iepakojumiem un vides saudzēšanu. Vairākums, kas atsaucās uz aptauju bija sievietes, kas bija 85.3% jeb 94 sievietes un 15.6% bija vīrieši, vecuma grupā no 19-30 gadiem. Aptaujāto personu vairākums dzīvoja dzīvokļos Rīgā vai Pierīgas rajonos.

Att.5 Atkrituma šķirošana

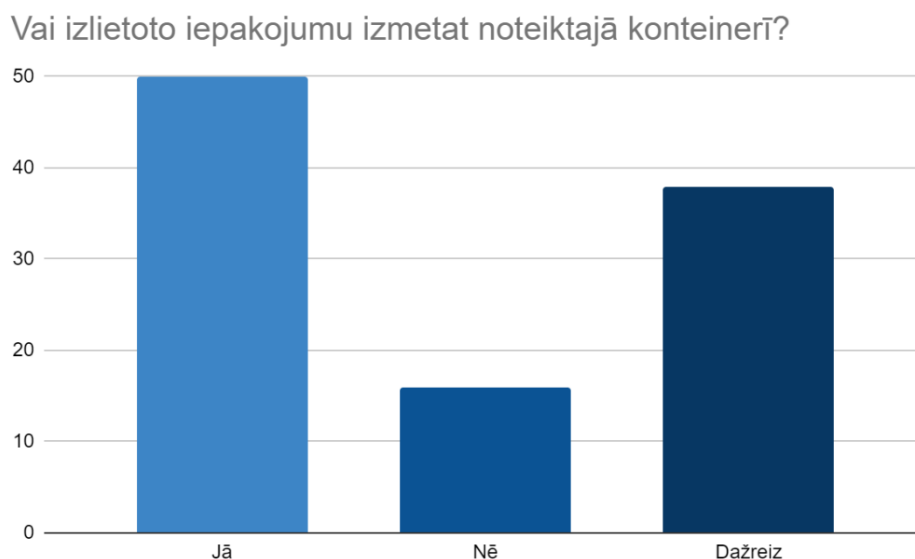
Šajā jautājumā aptaujātie visvairāk atbildēja, ka šķiro atkritumus, bet liela daļa atbildēja, ka nešķiro vai dažreiz šķiro atkritumus, kas ir principā vairākums nekā tie kuri šķiro un Latvijā tie ir vairāk nekā 110 cilvēki. Cilvēki nešķiro un tas liecina, ka tīrāku vidi mēs nepadarīsim tīru vismaz nākošos 20 gadus, jo cilvēki negrib vai ir slinki.

Att. 6 Cilvēku izvēle pārstrādājamus iepakojumos

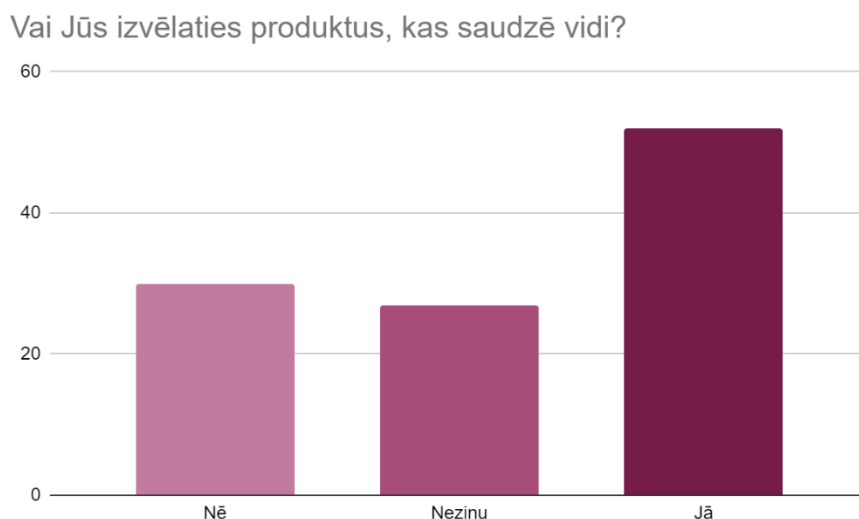
Cilvēki iepērkoties pārtikas veikalā visbiežāk neskatās uz uzņēmumiem, kas izmanto pārstrādājamus iepakojumus, kas dabai ir sliktāk, bet cilvēkiem ir tas paradums ņemt vai nu preces,

kuras viņi visbiežāk lieto ikdienā vai nu tās kuras lētākās, un bieži vien viņiem neinteresē vai ir pārstrādājams iepakojums vai nav.

Att. 7 Atkritumu mešana noteiktajā konteinerī

Cilvēki, kā jau pēc aptaujas var redzēt šķiro un met noteiktajā konteinerī iepakojumus. Kas atvieglo dzīvi gan šķirotājiem, gan pašiem atkrituma apsaimniekotājā firmām. Kā arī neveidojas tik liels piesārņojums, ja pareizo lietu pārstrādā pēc prasībām. Bet lielākā daļa, kā redzējām iepriekšējā grafikā tik bieži nešķiro, bet plus ir tas, ka pareizajās tvertnēs met atkritumus.

Att. 8 Produkti, kas saudzē vidi

Viss vairāk atbildēja cilvēki, ka cenšas izvēlēties produktu, kas ir dabai draudzīgāki, nekā tos, kuri izveido piesārņojumu. Protams, ka visi produkti piesārņo vidi, bet ir produkti, kas mazāk izraisa piesārņojumu un tas ir maz solis uz tīrāku vidi.

Secinājumi un Ieteikumi

Secinājumi

Kaut gan katrs mēs esam vainīgs pie vides piesārņojuma, cilvēki 21.gadsimtā cenšas padarīt vidi tīrāku. Kaut gan ir cilvēki, kas to vēl joprojām nedara un met atkritumus mežā vai pļavā, taču ir labi cilvēki, kas cenšas saglabāt pasauli.

1. Vides piesārņojums ir top lieta, pa ko cilvēki runā un cenšas saglabāt.
2. Lai palīdzētu daba visiem cilvēkiem jāsāk pievērst uzmanību iepakojumiem vai produktiem, ko lieto ikdienā.
3. Cilvēkiem vajadzētu sāk nopietnāk šķirot atkritumus.
4. Cilvēkiem nevajadzētu mest dabā izlietotu ēdiena, produkta iepakojumus, kurus vairs nelietos.

Ieteikumi

1. Izvietot vairāk šķirojamus konteinerus.
2. Izveidot atkrituma nodošanas punktus, kur var apmaiņā saņemt naudu, lai mudinātu cilvēkus šķirot un nodot preces.
3. Izvietot vairāk pudeļu nodošanas vietas, kur apmaiņā saņem naudu.
4. Visiem uzņēmumiem vajadzētu apmainīt savus iepakojumus un otrreiz pārstrādājamiem iepakojumiem vai labai draudzīgākiem iepakojumiem.

Izmantotā literatūra un avoti

1. Centrālā statistikas pārvalde, (2017 – 2019), *VIG040. Sadzīves un bīstamo atkritumu daudzums, to savākšana un pārstrāde*, CSB, iegūts 15.03.2021 no http://www.csb.gov.lv/lv/stats_table_metadata/175/
2. D. Allaway, J. Rivin, M. Mistry and P. Canepa, (2019. gada aprīlis), *Packaging reductions reap benefits*, BioCycle, iegūts 17.03.2021 no <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=8gh&AN=9506212126&site=ehost-live>
3. The Three Rs: Reduce, Reuse, Recycle. *Science Activities*. 1991;28(1):14-15. iegūts 17.03.2021 no <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=eric&AN=EJ450657&site=ehost-live>
[ebscohost.com](https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=eric&AN=EJ450657&site=ehost-live)
4. United States Environmental Protection Agency (2020), *Recycling Basics*, EPA, iegūts 13.03.2021 no <https://www.epa.gov/recycle/recycling-basicsepa.gov.com>